

Ο ΕΛΛΗΝ ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΣΑΜΑΡΑΣ

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ

Πολλάκις ἐλέχθη καὶ κατὰ κόρον ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἀπαισιοδόξων, μετὰ τραγικοῦ ὕφους ἀπολοφυρομένων, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατεῖ λειψανδρία, λειψανδρία ἀληθῶς ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐν τῇ στρατιωτικῇ, ἐν τῇ ποιήσῃ, ἐν τῇ τέχνῃ, ἐν τοῖς γράμμασιν, ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ. Τὴν σφαῖραν τῆς πνευματικῆς μάλιστα δράσεως τοῦ ἔθνους ἀποτελεῖ συμπτωματικὸν ἄθροισμα μετριοτήτων ἀποθαρμαζουσῶν ἀλλήλας, ἀδυναμιῶν ἀμοιβαίως ὑποβασταζομένων, αἵτινες ἀπαντῶσιν εἰς πᾶσαν γωνίαν, ἀνὰ πᾶν βῆμα, ἐπὶ πᾶσαν βαθμίδα τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἱεραρχίας. Ἀλλ' ἄρ' αὖ γε — σκέπτομαι τότε — οἱ μεγάλοι ἄνδρες φύονται εἰμαρμένως ὡς τὰ λάχανα καὶ οἱ ἀμεινῶνται, ὡς εἰ ἦσαν αὐτόματον προϊόν ὠρισμένου τόπου καὶ χρόνου, ἡ δὲ εὐανδρὸς ἄλλοτε γῇ τῆς Ἑλλάδος, ἐξαντληθεῖσα εἰς παραγωγὴν προνομιούχων φύσεων, μόλις ἐπαρκεῖ νῦν εἰς μετριότητος, ὡς εἰς λιπόσαρκον σῖτον ἀγρός, οὗ τὴν ἰκμάδα τοῦ ἐδάφους ἐξήντησε συνεχῆς προηγούμενη βλάστησις.

Ἀληθῶς τὸ φαινόμενον ἤθελεν εἶσθαι ἀπελπιστικόν, ἂν ὑπετίθετο ὅτι ἡ ἐμφάνισις μεγαλοφυῶν προσωπικοτήτων ἐν ἐκάστῳ σταδίῳ τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας ἐγίγνετο ἐκ τοῦ αὐτομάτου, ἀνεμένομεν δὲ νὰ καταπεμφθῶσιν ἡμῖν ἐξ οὐρανοῦ ἑξοχοὶ ἄνδρες, ὡς τὸ μάνα ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῖς λιμοκτονοῦσιν Ἑβραίοις. Ὡς τὸ ἄνθος, ἵνα μὴ μαρανθῇ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκφύσεως δεῖται καὶ προσφόρου ἀτμοσφαίρας σὺν τῇ καλλιέργειᾳ, οὕτω καὶ ἡ μεγαλοφυΐα θνήσκει πρὶν ἢ ἐμφανισθῇ, ὅταν ἡ πέριξ κοινωνικὴ ἀτμόσφαιρα, τὴν ἀναπνέει καὶ δι' ἧς τρέφεται καὶ ὑπάρχει, τὴν περισφίγγῃ πνιγνρὰ καὶ νοσώδης μέχρις ἀσφυξίας καὶ ἀποπνιγμοῦ.

Ὅταν δὲ ἀναλογίζωμαι ὅτι ἡ σύγχρονος γενεά, ὑπὸ τὴν εὐνοϊκὴν ἐπίδρασιν τοῦ αὐτοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ αὐτοῦ θερμοῦ κλίματος τῆς Ἑλλάδος, ἐν ᾧ ἀνέλαμψεν ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Περικλέους, τοῦ Φειδίου, τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Δημοσθένους, τοῦ Αἰσχύλου, φυτοζωεῖ στεῖρα καὶ ἀδρανής, τὰ δὲ ἀπόδημα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τέκνα αὐτῆς πληροῦσι πολλάκις θάμβους καὶ γοητείας τὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον, δίκαιωνίζοντα τὴν αἴγλην τοῦ ἐλληνικοῦ ὀνόματος, τότε μὲ καταλαμβάνει διττὸν αἶσθημα οἴκτου καὶ ἐλπίδος, οἴκτου διὰ τὸ ἐνεστῶς, καὶ ἐλπίδος ἐπὶ τῷ μέλλοντι τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους.

Μία τῶν ὥραιότερων ἐγγυήσεων τοῦ ἐλληνικοῦ μέλλοντος πρόκειται ἀναντιρρήτως καὶ τὸ ἐπὶ τῶν πτερυγῶν τῆς παγκοσμίου φήμης φερόμενον ἀπὸ τινος ὀνόματος τοῦ Ἑλλήνος μουσουργοῦ Σπυρίδωνος Σαμάρα, οὗ τὸ μέτωπον, ἂν ἐνωρὶς ἤδη περιέστεψεν ἡ δόξα ἐν μέσῳ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τῆς Εὐρώπης, παρ' ἡμῖν ἤθελεν ἀναντιρρήτως κύψει ὑπὸ τῆς ὀδύνης καὶ ἐν ἀπογοητεύσει θανάσιμῳ. Τίς οἶδε δ' ἂν τὸ ὄνομα τοῦ Σπυρίδωνος Σαμάρα, ὅπερ ἀπὸ τοῦδε παρέλαβε καὶ θέλει κληροδοτήσῃ εἰς τοὺς αἰῶνας ἡ ἀθανασία, δὲν ἤθελεν εἶσθαι γνωστὸν μόνον ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἐκλογικῶν ὑποψηφίων καὶ ἐκ τῶν δημοτικῶν καταλόγων, ἂν εἶχε τὴν ἀτυχίαν ὁ διαπρεπὴς Ἕλλην καλλιτέχνης νὰ παραμείνῃ καὶ αὐτὸς φυτόζωον καὶ ἐκλογεὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ. Εὐτυχῶς ὅμως καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔσπευσεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας νὰ πολλαπλασιάσῃ ἐν εὐρυτέρῳ ὀρίζοντι καὶ ἐπὶ γονιμωτέρῳ ἐδάφους τὸ μουσικὸν αὐτοῦ τάλαντον, ὅπερ ἀναμφιβόλως ἤθελε ταφῇ ἀφανὲς ἐνταῦθα, ἐνθα διαπρέπουσι καὶ ἀποθεοῦνται μόνον οἱ ἀλαταποθηκάριοι καὶ οἱ τελωνοφύλακες.

* *

*

Ὁ Σπυρίδων Σαμάρας ἐγεννήθη ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1862. Λίαν πρωΐμως, ἐν τῇ ἀπαλῇ ἀκόμῃ ἡλικίᾳ, ἐξεδηλώθη ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν ἰδιόχουσα αὐτοῦ κλίσις. Παῖς ἔτι, φεύ-

γων τὰ συνήθη παίγνια τῶν ὁμηλικῶν, ἠρέσκετο εἰς τὴν ἀκρόασιν μουσικῶν ᾄσμάτων καὶ συμφωνιῶν, προτιμῶν ἀντὶ ἄλλου παιδικοῦ ἀθύρματος τὰ πλεῖκτρα τοῦ κλειδοκυμβάλου. "Οπου συναυλία, ὅπου μέλος καὶ ᾄσμα, ὅπου ἦχος μουσικῆς, ἐκεῖ ἐφέρετο ἐξ ἀκατανικήτου ἐμφύτου ἢ παιδικῆ αὐτοῦ ψυχῆ, παραδιδομένη εἰς εὐγενῆ ἔμπνευσιν, καὶ μεταφερομένη διὰ τῶν κυμάτων τῆς μουσικῆς εἰς κόσμον ἐκστάσεως καὶ ἀλλοφροσύνης. Ψυχολόγος παρατηρητῆς ἠδύνατο νὰ παρακολουθήσῃ ἐπὶ τῆς συγκεκριμένης φυσιογνωμίας τοῦ παιδὸς τὰ χρώματα καὶ τὴν ποικίλλουσαν ἔκφρασιν τῶν μουσικῶν τόνων, ὅσκις ἐνωτίζετο αὐτοὺς μετὰ προσηλώσεως περιέργου ὁ μικρὸς μουσολήπτης. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἤνοιγε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ τὸ οὖς εἰς τὴν ἀρμονίαν τῶν ἡχῶν ὥστε κατῴρθου νὰ μεταφέρῃ ἐπὶ τοῦ κυμβάλου, παιδίον ἔτι ἄπειρον, τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἔκφρασιν αὐτῶν, ἐξ ἀπλῆς ἀπορρημονεύσεως. Βραδύτερον, ἀπορραπισθεὶς τοῦ πατρὸς, καὶ ἀποκαταστάς ἐν Ἀθήναις ἐμόρφωσε βαθμηδὸν τὸ μουσικὸν αἶσθημα διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς σπουδῆς παρ' ἐγκρίτοις μουσικοδιδασκάλοις. Νεαρώτατος ἔτι ἠγάπησε τὸ ὥραϊον οὐ μόνον ἐν τῇ μουσικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τῇ ποιήσει. Ἡ προνομιῶχος ψυχὴ τοῦ Σαμάρα, μόλις δεκαπενταέτους, ἀνεύρισκε τὸ μυστήριον τοῦ ὥραϊου εἰς τὰ κλασικὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, διαπλαττομένη εἰς τὰς ἀρμονίας αὐτῶν. Οὕτως δὲ εἰς τὰς ἀναμνήσεις τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς δόξης καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γῇ, ἔνθα ἡ μουσικὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἔχουσι τὴν ἐνδοξοτέραν ἱστορίαν, ἠνέωξε τὸν νοῦν εἰς τοὺς πρώτους νόμους τοῦ ὥραϊου ἐκφραζομένου διὰ τῶν ἡχῶν.

Νεώτατος ἔτι, τῷ 1877, ἐποίησε τὸ πρῶτον αὐτοῦ μουσικὸν ἔργον «Scherzo sull'opera *Contessa d'Amalfi*», ὅπερ ἀφιέρωσε τῷ προσφιλεῖ αὐτοῦ διδασκάλῳ E. Stancapiano, ἐγκαίρως διαγνώσαντι καὶ ἐνισχύσαντι τὴν σπανίαν μουσικὴν εὐφυΐαν τοῦ παιδός. Τὸ αὐτὸ ἔτος συνέθετο «Sérénade pour piano», ἣν ἀφιέρωσε καὶ προσήνεγκε τῇ A. M. τῇ Βασιλίσσει. Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐφιλοτέχνησε περιπαθὲς

τεμάχιον «pensée mélancolique» ἐπὶ τῷ θανάτῳ καὶ εἰς μνήμην τοῦ πολυκλαύστου Βούρβαχ. Ἐκ τῶν πρώτων τούτων δοκιμίων κατεφαίνετο ἡ ἐξιδιασμένη εὐφυΐα τοῦ νεαροῦ καλλιτέχνου ἐφελκύουσα τὸν θαυμασμὸν τῶν διδασκάλων καὶ προσιωνιζομένη ἐνδοξον τὸ μέλλον αὐτοῦ. Τῷ 1879 συνέθετο ἐν «terzetto», μεῖναν ἀδημοσίευτον, τὸ βάλς «la jeunesse», πρὸς δὲ καὶ μεγάλην τινὰ συμφωνίαν δι' ὀρχήστραν, ἣν διηύθυνεν ὁ ἴδιος ἐν τῷ χειμερινῷ θεάτρῳ Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν δημοσίᾳ γενομένην ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Τῷ 1880, ἐκτὸς ὥραιου τινὸς βάλς «carnaval de 1880», ἀφιερωθέντος τῷ κ. Φραβασίλῃ καὶ δημοσιευθέντος εἶτα ἐν Νεαπόλει, ἐποίησε διαφόρους Romances. Ἀλλ' ἔτι μᾶλλον διετρανώθη ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν ἀπαράμιλλος κλίσις καὶ δεξιότης αὐτοῦ εἰς δύο ἔργα, «Sonata per violino e piano» καὶ «Ave Maria,» τὰ ὅποια ἐκτελεσθέντα βραδύτερον ἐν Παρίσις ἐνίσχυσαν τὰ βήματα αὐτοῦ εἰς εὐρύτερον καλλιτεχνικὸν στάδιον. Πρὸ τῆς εἰς Παρίσιος μεταβάσεώς του ἐμελοποίησεν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ διδασκάλου του Σταγκκαπιάνου, τετράπρακτον μελόδραμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Olao» γραφέν ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Φραβασίλῃ.

Εἰς Παρίσιος μετέβη τῷ 1882, ἐνθα τῇ γενναίᾳ προστασίᾳ τοῦ Marquis de Saint-Hilaire ἐξηκολούθησε καὶ διέπνευεν τῆς σπουδᾶς ἐν τῷ Ὁδεῖῳ ὑπὸ τὸν διάσημον μουσουργὸν Delibes. Ἀμα τῇ αὐτόθι ἐμφανίσαι αὐτοῦ ὁ νεαρὸς Σαμάρας ἐγένετο γνωστὸς παρὰ τῇ λεπτοτέρᾳ κοινωνίᾳ τῆς εὐρωπαϊκῆς ταύτης μητροπόλεως. Ὁ Marquis de Saint-Hilaire εὐθὺς ἔσπευσε νὰ παρουσιάσῃ τὸν προσφιλῆ προστατευόμενον τῇ Société Académique des enfants d'Apollon, ὅπου πρῶτον δεῖγμα τῆς ἐξόχου μουσικῆς δεινότητος, ἐξετέλεσεν, ἐν μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν τοῦ ἀπαιτητικωτέρου ἐπὶ μουσικῇ λεπτότητι ἀκροατηρίου, τὰ ἀνωτέρω τεμάχια, τὴν Sonata καὶ τὴν Ave Maria, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἰδίου μαρκησίου διὰ τετραχόρδου, ἄδοντος δὲ τὴν Prière τοῦ γνωστοῦ ἑλλήνος ὀργανιστοῦ

Κρητικοῦ. Τοσαύτη δ' ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία τῶν ἔργων τούτων ὥστε ὁ νήλυς μουσουργὸς ἐξελέγη εὐθὺς καὶ ὁμοφώνως μέλος τῆς Société, ἀριθμούσης τὸ 147^{ον} ἤδη ἔτος ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της καὶ τοὺς διασημοτέρους ἐρασιτέχνας τῆς μουσικῆς μεταξὺ τῶν ἐταίρων αὐτῆς. Τῷ 1883 ἐν Παρισίοις ἐξεπόνησε τέσσαρα περιπαθῆ τεμάχια *Morceaux Orientaux* καὶ τινὰς romances « *Le spadassin* » ἅτινα ἠγόρασεν ὁ ἐκδότης Ricordi ἀντὶ ἀδρουῦ τιμήματος. *Εν τῶν τεμαχίων τούτων ἐξετελέσθη ὑπὸ τὰς ζωηρὰς ἀνευφημίας ἐπιλέκτου παρισινοῦ κόσμου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Société τῇ 3ῃ Μαΐου ἰδίου ἔτους. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν, εἰκοσαέτης ἀκόμη, ὁ Σαμάρας ἐδοκίμαζε τὴν μελοποιητικὴν αὐτοῦ εὐχέρειαν ἀσχολούμενος περὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ πρώτου τριπράκτου μελοδράματος *Medje*, ὅπερ περὶ ἄλλας ἐμελλε νὰ ἐκχωρήσῃ διὰ συμβολαίου καὶ ἀντὶ μεγάλης ἀμοιβῆς τῷ Ricordi, ἀλλ' ὅπερ εἶτα ἀπέσυρε, διότι ὁ ἐκδότης οὗτος, συνεπεία προηγουμένων ἀναποδράστων ὑποχρεώσεων πρὸς τρίτους, ἤθελε βραδύνει τὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀναβίβασιν τοῦ μελοδράματος τούτου, ὅπερ ἤδη μεταφραζόμενον ὑπὸ τοῦ κ. F. Fontana παρασταθῆσεται ἐπίσης ἐν Ἰταλίᾳ. Τῷ 1885 ἐν τῷ Grand Concert du Trocadéro, ἐνθα ἔψαλεν ἡ διάσημος Νίλσων, ἐξετελέσθη νεώτερον αὐτοῦ ἔργον « *Chitarrata* » ὑπὸ δέκα κιθαρῶδων, δέκα μανδολίνων καὶ ὀλοκλήρου τῆς ὀρχήστρας. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ὁ Gounod ἐγερθεὶς ἠσπάσθη δημοσίᾳ τὸ μέτωπον καὶ συνεχάρη ζωηρότατα θλίβων τὴν χεῖρα τοῦ Σαμάρα.

* *

* Ἄλλ' ὅ,τι ἰδίως ἐκορύφωσε τὴν περὶ τοῦ ἑλλήνος μελοποιοῦ ἔξοχον φήμην ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον αὐτοῦ μελοδράμα « *Flora Mirabilis*, » οὗ ἡ καταπληκτικὴ ἐπιτυχία ἀποβαίνει ἀνωτέρα οἵαςδήποτε περιγραφῆς. Τὸ καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν τοῦ Μιλάνου « *Il Teatro illustrato* » ἀποφαίνεται ὅτι πρέπει τις ν' ἀναδράμῃ εἰς τὴν

ώραίαν ἐκείνην ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ Γόμεθ, οἱ Μαρκέται καὶ οἱ Πογκιέλλαι ἐλάβανον παρὰ τοῦ κοινοῦ τοῦ Μιλάνου τὸ βάπτισμα τῆς τέχνης, διὰ ν' ἀνεύρῃ ὁμοίαν ἐπιτυχίαν πρὸς ἐκείνην, ἣν ἐδρέψατο ὁ νεαρὸς Σαμάρας ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Carcano τὴν ἐσπέραν τῆς 16 παρελθόντος Ἰουλίου, κατακηλήσας οἰονεὶ διὰ νέων ἀγνώστων ἤχων καὶ ἁρμονιῶν τὸ ἐξάλλον ἐξ ἐνθουσιασμοῦ ἀκροατήριον, καλέσαν ἐκκαιδεκάκις ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸν περιώνυμον ἔκτοτε καταστάντα μουσουργόν. Ἡ ἐσπέρα ἐκείνη ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ἔκτακτος καὶ ἐξαιρετικὸς θρίαμβος, ὡς ἀπεφάνητο ἡ «Καρτερία» τῶν Μεδιολάνων. Ὁ Αἰὼν (Secolo) ἔγραφεν ὅτι ὁ Σαμάρας, γεννηθεὶς ὑπὸ τὰς μύρτους καὶ τὰς λεμονέας τῶν κήπων τοῦ Ἀλκινόου, διὰ τοῦ «Flora Mirabilis» διετράνωσεν ὅτι κέκτεται πάντα τὰ προσόντα μεσημβρινοῦ καλλιτέχνου προωρισμένου εἰς ἔνδοξον μέλλον. Ὁμόφωνος δὲ ὁ τύπος τοῦ Μιλάνου ἀνεγνώρισε τὴν μουσικὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Ἑλλήνος ἀριστοτέχνου, ὅστις ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐκείνης κατέστη ἀντικείμενον θαυμασμοῦ καὶ λεπτῶν περὶ τέχνης συζητήσεων παρὰ τῇ μουσικωτέρᾳ κοινωνίᾳ τῆς Ἰταλίας. Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ αὐτῷ τὰ προσόντα τοῦ βαθέος μουσουργοῦ καὶ τὰ ἔτι σπανιώτερα τοῦ ἀρίστου μελοδραματογράφου, δῶρα ἀληθῶς πολύτιμα ἀλλὰ καὶ τόσῳ σπανίως συνδυαζόμενα οὕτως ἁρμονικῶς ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ.

* *
*

Ὁ Σαμάρας μέλλει ν' ἀνακαλύψῃ νέους ὁρίζοντας, νέα χρώματα, νέας ἐκφράσεις αἰσθήματος καὶ ιδέας ἐν τῇ ἀπεράντῳ σφαίρᾳ τῆς μουσικῆς. Ἐν ταῖς ὡραίαις αὐτοῦ συνθέσεσιν ἐπικρατεῖ τὸ πολυφωνικὸν στοιχεῖον, γνῶρισμα τῆς νεωτέρας σχολῆς, ἧς εἵμαρται νὰ καταστῇ ὁσονούπω τὸ κῦρος καὶ ἡ ἀδιαφιλονείκητος προσωπικότης. Ἐπωφελοῦμενος τῆς μοναδικῆς εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον εὐχερείας, ἐνεβάθυνεν εἰς τὴν μελέτην πάντων τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ νέου μελοδραματικοῦ θεάτρου, τῶν θαυμασιωτέρων

προϊόντων τῆς γαλλικῆς, τῆς ἰταλικῆς, τῆς γερμανικῆς καὶ τῆς ῥωσικῆς Μούσης, οὕτω δὲ μετεβίβασεν ἐν τῇ μουσικῇ αὐτοῦ τὰς μελωδικὰς χάριτας τῆς πατρίδος τοῦ Βελλίνη, τὸν λαμπρὸν ὀργανικὸν χρωματισμὸν τοῦ Berlioz, τὰς λεπτοτάτας ἁρμονίας καὶ τὴν μουσικὴν λογικὴν τοῦ Βετχόβεν, τὴν ἁρρενωπότητα τοῦ ὕφους τοῦ Rubinstein, συγκεραννύων φυσικώτατα τὸ αἶσθημα τῶν μὲν πρὸς τὴν πραγματικὴν ἐκφρασιν τῶν δέ.

Δὲν ἀπόκειται βεβαίως ἐμοὶ νὰ ἀναλύσω τὰς ὑφίστας ταύτας ἀρετὰς τοῦ ἑλλήνος ἀριστοτέχνου, ἐν ἣ ἄλλως τε ἐποχῇ ἅπας σχεδὸν ὁ καλλιτεχνικὸς καὶ θεατρικὸς τύπος τῆς Εὐρώπης βρίθκει περισπουδάζων περὶ αὐτοῦ τεχνοκρισίων, ὁμόφωνος δ' ὁ μουσικὸς κόσμος ἀναγνωρίζει ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἕξοχον πρωτοτυπίαν, μεγαλοφυᾶ ἀτομικότητα, μέλλουσαν νὰ σαγηνεύσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ καταλάβῃ ἐπιφανῇ θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ νέου μελοδραματικοῦ θεάτρου. Ἀτάκτως ἐρρίφθησαν αἱ ὀλίγαι ὧδε γραμμαί, ὅπως γνωρισθῇ τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ ἡμετέρου Ἡμερολογίου ὁ ἕξοχος ἑλλήν μουσουργός.

Τὴν ἀνατολὴν τοῦ νέου τούτου τῆς τέχνης ἀστέρος χαίρετιζομεν καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες μετ' ἀνεκλαλήτου ἀγαλλιάσεως, σεμνυνόμενοι ὅτι τῶν ἀμαράντων δαφνῶν, ἃς δρέπει ἀνὰ πᾶν βῆμα ἐν μέσῳ τοῦ θάμβους καὶ τῆς γοητείας ἣν καταλείπει ὡς φωτεινὸν μετέωρον εἰς τὰ ὄμματα τόσου πεπολιτισμένου κόσμου, τῶν δαφνῶν τούτων μετέχει καὶ ἡ φύσασα καὶ ἐκθρέψασα αὐτὸν Ἑλλάς!

Ἐν Ἀθήναις, μηνὶ Αὐγούστῳ 1886.

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

Ο ΕΛΛΗΝ ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΣΑΜΑΡΑΣ